

3

TRIMESTRE

CULTURA I VALORS ÈTICS

1r ESO

IES JOAN RAMON BENAPRÈS

PEL·LÍCULA:

“CAMÍ DE L'ESCOLA

NOM:

INTRODUCCIÓ

Objectiu

L'assignatura vol donar-te eines per ajudar-te a pensar de manera autònoma i a plantejar-te qüestions ètiques importants per qualsevol ciutadà del segle XXI. En concret vol ajudar-te a valorar els teus pensaments, escoltar les opinions dels altres i mostrar-te la importància dels valors democràtics i de la participació ciutadana.

Conceptes bàsics

Amistat, conflicte, consciència social, cooperació, democràcia, dignitat, discriminació, drets humans, estereotips, ètica, felicitat, identitat, igualtat, justícia, llibertat, marginació, participació ciutadana, pensament crític, persona, prejudici, respecte, ser diferent, valors...

Metodologia

Cada trimestre es parteix de una pel·lícula per introduir els conceptes. Es realitzen activitats individuals i en petit grup i es discuteixen a la classe formant una rotllana. Cada trimestre es realitza un treball en equip sobre els temes tractats en qualsevol format.

Avaluació

La nota ve donada per la participació activa a la classe i per la realització del dossier de treball. També podreu fer un treball individual o de grup sobre algun dels temes tractats a l'assignatura.

LES NORMES DE LA CLASSE:

Pensem 3 normes bàsiques per la classe de "Cultura i valors ètics":

1.

2.

3.

FITXA TÈCNICA

Títol original: Surlechemin de l'école Direcció: Pascal Plisson

Guió: MARie-Claire Javou y Pascal Plisson Escenari: Marie-Claire Javoy et Pascal Plisson

Fotografia: Simon Watel

Música: Laurent Ferlet

Imatge: Simon Watel

So: Emmanuel Guionet

Muntatge: Sarah Anderson, Sylvie Lager Productor: Barthélémy Fougea, Stéphanie Schorter

País: França

Any: 2013

Durada: 75 min.

Llengües en la versió original: massai, àrab, castellà i bengalí. Tràiler: <https://www.youtube.com/watch?v=tVLH4gloRrE>

Resum:

Documental que explica les vivències de 4 nens, d'entre set i onze anys, de diferents racons del planeta: Kenya, Argentina, el Marroc i l'Índia - en el seu camí cap a l'escola. Anar a l'escola per alguns dels nens i nenes del món és tota una aventura: rutestallades per obstacles, gairebé impossibles de superar, i llocs perillosos fins i tot per als adults. Els protagonistes d'aquest documental van a l'escola superant distintes adversitats: la distància, la dificultat climàtica, perills físics, cansament, etc.

Jackson ha de travessar la perillosa sabana de Kenya durant 15 km i no es pot deixar la cantimplora plena d'aigua; Carlos, a l'Argentina, fa 18 km a cavall creuant les planes de la Patagònia argentina amb la seva germana petita; Zahira, del Marroc, camina 22 quilòmetres – unes quatre hores – al llarg d'un camí de muntanyes escarpades de l'Atlas. Samuel, a l'Índia, camina quatre quilòmetres des de casa seva fins a l'escola, però hi ha d'arribar en cadira de rodes.

Malgrat les llargues distàncies que han de recórrer fins a les seves respectives escoles i les complicacions que sorgeixen en el camí, Jackson, Carlos, Zahira i Samuel no deixen d'assistir a l'escola. Per això, cada dia s'embarquen en una aventura que posa contínuament les seves vides en joc, perquè saben que només l'educació pot donar-los una vida millor.

ABANS DE VEURE EL DOCUMENTAL

El camí a l'escola

1.- El documental parla del camí que fan uns nens per anar a l'escola. Com és el teu camí? Fer una taula que reculli les dades següents.

	jo	promig classe
1. Hora de llevar-se		
2. Transport per venir al centre		
3. Temps del viatge		
4. Distància de casa al centre		

2. Quina conclusió en treus?

3. Tens alguna anècdota que t'hagi passat en el camí de l'escola, ja sigui anant o tornant.

El títol i la caràtula

El títol varia un xic segons el país, es manté el sentit però es fa més o menys referència al camí o a l'escola: Camino a la escuela en castellà o bé a l'acció d'anar a l'escola: Vado a scuola en italià. Comentem les diferències de significats.

4. Analitzem les caràtules

4.1 Quants personatges hi ha? Són els mateixos? Amb les mateixes expressions? Qui creieu que són?

4.2 A una de les caràtules en francès diu: “Quatre històries vertaderes extraordinàries”. Per què els adjectius “vertaderes i extraordinàries”?

Intentar esbrinar, pel que mostren, quins són els entorns d’aquests protagonistes.

Comparar-ne alguns, els que semblin més distints. Què ens diuen?

MENTRE VEÏEM EL DOCUMENTAL

5. Fer el seguiment dels personatges.

	JACKSON	CARLOS	CARLOS	ZAHIRA
CASA				
com és la casa				
com es prepara				
com són els pares				
qui més a la família				
CAMÍ				
a quina hora surt				
temps del viatge				
kilòmetres que fa				
quin equipatge porten				
com es el paisatge del camí				
quins obstacles es troben				
ESCOLA				
Com és l'edifici				
Com és l'aula				
Com és el professorat				
Què us crida l'atenció				

LES HISTÒRIES

6. Fem el seguiment de les històries.

Jackson

-Com comença la història? Zahira Samuel

-On passa?

-Quines qüestions resol?

-Com acaba la història?

Carlos

-Com comença la història? Carlos

-On passa?

-Quines qüestions resol?

-Com acaba la història?

Zahira

—
-Com comença la història?

-On passa?

-Quines qüestions resol?

-Com acaba la història?

Samuel

-Com comença la història?

-On passa?

-Quines qüestions resol?

-Com acaba la història?

7. Ordenar fotogrames.

Fem memòria. Posa número als fotogrames segons l'ordre del documental

L'ESPAI

8. Localitzar i assenyalar en un mapa mundi o globus terraquí on són els diversos països on passen les 4 històries

EL TEMPS

9. Quan passa? A quina estació de l'any correspon cada història?

ELS PERSONATGES

10. Qui és qui? Zahira Badi, Jackson Janez, Samuel Carlitos Janez

.....de 11 anys i la seva germana Salomé de 6 viuen en un poblat de Kenya molt allunyat de l'escola (15 quilòmetres). Pertanyen a la tribu kenyana dels Sumburu. Cada matí, es lleva a dos quarts de sis per recórrer un trajecte de dues hores, sols i caminant. Jackson i Salomé han de travessar la sabana poblada d'animals no sempre amistosos i en moltes ocasions tenen por i han de córrer i fugir de l'atac de diferents animals salvatges i també de les bandes armades. Durant l'estació seca, és freqüent que vagin de casa a l'escola amb l'estómac buit. El seu pare els acomiada dient "que arribeu sans i estalvis a l'escola" i el professor els rep dient "Gràcies per venir a l'escola i gràcies a Déu perquè no heu tingut cap accident". En finalitzar la jornada escolar, els espera una altra vegada el llarg i perillós camí de tornada a casa. Jackson, com que és el gran, té la responsabilitat de cuidar la seva germana Salomé. Quan ella es cansa o s'espanta, ell l'agafa de la mà, la tranquil·litza, li explica històries o canta per a ella. Mantenen una relació molt estreta. Malgrat les difícils circumstàncies familiars, la resolució de Jackson per anar a l'escola és indestructible. Gràcies a les seves bones notes, es beneficia d'una beca d'estudis que li permet comprar llapis i l'uniforme escolar, que cada dia renta a consciència. "Només perquè sigui el més pobre, no vol dir que hagi d'anar brut a l'escola", afirma Jackson. Jackson vol que Salomé estudiï perquè també sigui capaç de tenir cura de si mateixa i triar el seu propi futur. Abans del documental, Jackson no havia vist mai una pel·lícula ni una televisió. No sabia tampoc com es construïa una imatge en moviment. Ara, tot i que tampoc no ha vist un avió, somia amb ser pilot i descobrir el món.

.....una nena de 12 anys, viu en un poble berberde la vall de Imlilal Marroc. Per poder anar a escola ha de travessar un camí esgotador a peu, de més de 22 quilòmetres a través dels senders i valls de l'Atlas marroquí. En aquesta regió, la temperatura baixa a -20 graus a l'hivern i neva durant mesos. Durant quatre hores, Zahira i les seves dues amigues Zineb i Noura han de travessar senders i valls de la muntanya empedrats i amb uns grans precipicis per arribar a l'internat d'Asni, una petita ciutat. Durant les quatre hores de trajecte repassen les lliçons i parlen de la vida a l'escola. Cada dilluns, ella fa els 22km que separen casa seva de l'escola, caminant i fent autoestop, de vegades compartint el darrera d'una camioneta amb ovelles. En aquesta cultura l'educació escolar de les nenes no és una de les prioritats dels seus habitants. Desafortunadament, avui dia la majoria dels pares no volen que les seves filles vagin a l'escola. No és el cas de Zahira, que compta amb el suport de la seva família i és la primera de tots els seus membres que va a l'escola. Zahira fa primer de secundària, treballa molt i ha estat sempre la primera de la classe, esforç que li ha estat recompensat amb una beca d'estudis. Somia amb ser metge per poder ajudar a curar els pobres i li agradaria convèncer a altres famílies de la seva regió perquè permetin que les seves filles rebin educació.

.....d'onze anys viu en un lloc remot dels Andes amb el seu pare Gilberto, la seva mare Nélida i la seva germana menor Micaela. Són una família de pastors i Carlos ajuda al seu pare amb el bestiar. Els germans recorren dues vegades al dia el camí cap a l'escola muntats en un cavall, creuant muntanyes i grans planes d'una de les regions més inhòspites de la pampa, a més de suportar les inclemències del temps i els perills del camí. Quan tenia 6 anys anava a l'escola amb mula, ara ho fa a cavall i des d'aquest any s'emporta la seva germana. A molts nens del món els faria il·lusió anar a l'escola a cavall, però Carlos no ho fa com un entreteniment, s'ha d'aixecar cada matí molt d'hora, aguantar el temps que faci i cuidar el cavall Chiverito que és el seu mitjà de transport.

Quan al matí es preparen per anar a l'escola, el seu pare dona a Carlitos una cinta que suposadament els donarà bona sort, després de travessar la zona més perillosa l'ofereix a un petit santuari on donen gràcies per haver superat el trajecte sense accidents. Després d'una hora i mitja, arriben a l'escola satisfets i amb moltíssimes ganes d'aprendre. A Carlitos li agrada anar a l'escola, vol quedar-se a la seva regió natal, a prop dels seus éssers estimats, i un dia, potser, serà veterinari ...

....., un nen de l'Índia que, privat de l'ús de les seves cames des del naixement, ha de recórrer els quatre quilòmetres que separen casa de l'escola (una hora de trajecte) en una cadira de rodes molt rudimentària feta amb materials de reciclatge. Com que nova ser admès a l'escola del seu poble natal, la seva mare Esther va decidir anar a viure a un indret que li proporcionés a Samuel la possibilitat de tenir una educació. La família ara viu en Kuruthamaankadu, un poble de pescadors al sud de l'Índia, al golf de Bengala. La seva barraca, feta de fulles de palma, no té aigua corrent ni electricitat. Samuel necessita ajuda en tot el que fa. Els seus dos germans petits Emmanuel i Gabriel empenyen la cadira amb tota la força de què són capaços a través de camins de sorra, rius i superen diversos obstacles. En un moment del recorregut, la cadira queda atrapada en un petit riu, però la tenacitat dels germans petits per seguir endavant acaba guanyant. En un altre moment, el pneumàtic d'una de les rodes es desinfla, accident que dificulta encara més l'esforç dels germans. Però, cap adversitat els atura ifinalment aconseguixen el seu objectiu, arribar aviat a l'escola. La complicitat i el sentiment d'ajuda estan presents al llarg de tot el recorregut. Quan Samuel arriba a l'escola és rebut amb moltíssima alegria pels seus companys que l'agafen de la seva "cadira de rodes" per portar-lo a la seva taula. A l'escola de Periyapattinam tots ajuden Samuel, perquè pugui seguir les seves lliçons. Per Samuel, llegir és tot un repte: requereix una gran concentració i esforç físic, ja que la seva dicció no és molt bona i ha de forçar la seva veu per ser comprès. A l'Índia, l'escola només és obligatòria des de 2010. Avui en dia la majoria de les famílies encara no poden permetre el luxe d'enviar a tots els seus fills a l'escola. Samuel és ara l'únic membre de la seva família que sap llegir i somia amb ser metge per ajudar els nens discapacitats com ell.

10. Buscar els adjectius que defineixin millor els personatges

Adjectius per descriure l'aspecte físic

Cabells: arrissats, brillants, bruts, castanys, cuidats, deixats, deixats anar, eriçats, estirats, fins, fregallosos, greixosos, llisos, negres, ondulats, panotxes, pentinats, recollits, rinxolats, rossos, secs, sedosos, suaus...

Ulls: absents, alegres, ametllats, apagats, baixos, bellugadissos, blaus, brillants, cansats, castanys, concentrats, desperts, durs, ensopits, entelats, esbiaixats, expressius, felins, francs, fugitius, grisos, grossos, impenetrables, inexpressius, intensos, intelligents, llagrimosos, lleganyosos, maliciosos, morts, negres, negríssims, nerviosos, opacs, rodons, serens, somiadors, tendres, tristos, tèrbols, verds, vidriosos, vius...

Boca: allargada, desdentegada, ferma, fina, fresca, grossa, dura, petita, petonera, rodona, torta...

Espatlles: amples, caigudes, estretes, fortes, musculoses...

Vestit: ajustat, arrugat, car, cridaner, deixat, descurat, discret, elegant,

folgat, lleig, maco, sensible, sofisticat...

Aspecte general: alt, atlètic, baix, cepat, dret, eixerit, escarransit, esquifit,

esprimatxat, feble, ferm, fort, gras, jove, madur, magre, neulit, pansit, panxut, prim, rabassut, sa, vell...

Adjectius per descriure caràcters

Ajust, agosarat, agut, alegre, antipàtic, apassionat, assenyat, astut, atent, aturat, aviciat, babau, badoc, baliga-balaga, beneit, brètol, bufanúvols, burleta, cagat, calmos, caparrut, caragirat, càustic, cínic, competent, confiat, conformista, consentit, contestatari, covard, cregut, culte, decidit, desordenat, despert, despistat, divertit, dòcil, educat, egocèntric, egoista, entremaliat, eixelebrat, encantador, enginyós, entusiasta, esnob, esplèndid, esquerp, exigent, extravagant, fals, fanàtic, fanfarró, fatxenda, feble, fidel, franc, gasiu, genial, generós, immadur, ingenu, irresponsable, irònic, insolent, llepafils, llest, malparlat, malpensat, mentider, meticulós, mesquí, normal, observador, orgullós, panxacontent, pedant, perdonavides, pinxo, poca-solta, polit, poruc, presumit, primmirat, prudent, rebel, rialler, rondinaire, serè, seriós, set-ciències, simpàtic, sincer, sociable, solitari, somiatruites, sorrut, tibet, tossut, treballador, trempat, trist, valent, viu, xerraire, ximplet.

	descripció física	descripció psicològica
Jackson		
Zahira		

Carlitos		
Samuel		

QUÈ ENS VOL DIR EL DOCUMENTAL

11. Per reflexionar

a) Quin protagonista t'ha impactat més i per què?

b) Quina història t'ha agradat més i per què?

c) Ets pots comparar amb algun dels protagonistes en algun sentit?

d) Com creus que reaccionaries tu si et trobessis en una situació com alguna de les dels protagonistes?

e) Saps d'altres nens i nenes d'altres països que també tinguin dificultats per anar a l'escola?

f) Qui creus que ha d'ajudar a posar remei a aquestes situacions?

g) Què ens diu aquest film sobre aquests nens i nenes?

h) Què ens diu aquest film sobre les escoles?

i) Què ens diu aquest film sobre l'educació?

j) Com creus que reaccionaries tu si tinguessis tantes dificultats per arribar a l'escola?

k) Quin sentiment et provoca l'actitud dels quatre protagonistes?

l) Quin altre títol posaries al documental?

SOBRE EL DRET A L'EDUCACIÓ

12. Algunes dades sobre educació en els 4 països del documental

- A Kenya, les taxes escolars van ser abolides el 2003. Així va augmentar el nombre de nens i nenes que van poder accedir a l'educació.
- Al Marroc, hi ha mig milió de nens en edat escolar que no van a escola. Amb tot la taxa de matriculació ha augmentat significativament en els últims anys.
- A l'Argentina, la llei federal sobre la educació de 1993 va establir que l'escola és obligatòria des dels 5 als 14 anys. Abans d'aquesta llei, l'escola era obligatòria només dels 6 als 12 anys.
- A l'Índia, l'escola es va convertir en obligatòria des de 2010 per a tots els nens i nenes de 6 a 14 anys.

-Què en penses d'aquestes dades?

-Quina és la franja d'edat que creus més adequada per l'educació obligatòria?

13. L'educació mundial en xifres

- 61 milions de nens i nenes es veuen privats de l'educació primària al món
- 72% dels escolars de tot el món viuen a l'Àfrica subsahariana i a l'Àsia meridional i occidental.
- 1 de cada 4 nens o nenes no completen l'escola primària i 32,2 milions han repetit un grau (2010).

- Als països de baixos ingressos, només el 59% dels nens arriben a l'últim grau de primària, i només el 72% de ells van a l'educació secundària.
 - 71 milions d'adolescents podrien ser matriculats en l'ensenyament secundari, però no hi tenen accés.
 - 250 milions de nens i nenes al món no saben llegir ni comptar, fins i tot després de quatre anys d'escolaritat.
- Analitza individualment algunes d'aquestes xifres i reflexiona sobre les seves conseqüències. Escriu almenys 3 efectes que se segueixen d'aquestes xifres.

14. Per què anar a l'Escola?

Tradicionalment, la humanitat aprenia a partir de l'observació i imitació dels adults i a través de l'experimentació i la invenció. Això d'anar a escola és un fet força recent en la història de la humanitat. De fet, l'escola tal i com l'entenem ara no neix fins als segles XIX i XX. Les primeres escoles que ensenyaven a llegir, escriure i calcular sorgeixen a Egipte i Babilònia. Més endavant s'implantaren a Grècia i a Roma. Amb la caiguda de Roma, l'educació torna al terreny familiar o a l'entorn proper i sol estar lligada a institucions religioses. A partir de la Revolució Industrial creix la necessitat d'instrucció i per això neixen nous tipus d'escoles. Els països europeus comencen a difondre sistemes educatius que tenien com a objectius algunes consideracions de tipus igualitari, com millorar les condicions de les classes més pobres, abolir la desigualtat cultural i alliberar els ciutadans de la ignorància.

- a) Segons l'opinió dels protagonistes del documental, què els motiva a anar a l'escola?
- b) Quines motivacions tens tu?
- c) Si no són les mateixes que les dels nens, a què creus que es degut?

15. L'escola és una oportunitat

Cap dels nens i nenes del documental es desanima. Zahira cada dilluns fa un llarg viatge de quatre hores per senders de muntanya, de vegades coberts de neu a l'hivern. Els germans de Samuel tenen prou coratge per superar obstacles -camions, carreteres inundades, etc. Zahira volser metge, com Samuel. I tots dos saben que és impossible sense l'educació. Jackson, per ser bon estudiant, va d'obtenir una beca que li permetrà continuar els seus estudis i, potser algun dia, convertir-se en un pilot de línia aèria com és el seu somni. Per a ells, l'escola no és una feina o una càrrega és una oportunitat, un regal que saben que té molt valor. Per a ells, l'accés a l'educació significa tenir un treball que els permetrà tenir cura de la seva família, ajudar a altres a entendre el món i participar en la vida del seu país.

-I tu, que en penses de l'escola?

- a)T'agrada anar a l'escola?
- b)Si depengués de tu, aniries a l'escola?
- c)Quines coses aprens a l'escola?
- d)Quines coses creus que no aprens a l'escola?
- e)Creus que les persones que han anat a escola tenen avantatges? Quines?
- f)Quins aspectes de l'escola t'agraden més?
- g)Quins aspectes de l'escola creus que es podríem millorar?
- h)Què n'esperes obtenir tu, d'anar a l'escola?

16. Avantatges d'anar a l'escola

A nivell personal anar o no anar a l'escola té efectes immediats i directes, però a nivell de països té un pes específic a nivell col·lectiu. I l'absentisme se sol donar en països pobres que són els que més necessiten que les persones tinguin instrucció. Hi ha molts estudis que avalen que haver anat a l'escola comporta aquestes avantatges:

- L'educació redueix la pobresa i promou el creixement econòmic;
- L'educació de les mares millora la nutrició dels nens i augmenta les possibilitats de supervivència;
- L'educació ajuda a lluitar contra el VIH/SIDA i altres malalties;
- L'educació promou la igualtat de gènere;
- L'educació promou la democràcia i la participació en la societat.

- i)Se t'acut algun altre avantatge?

17. Els somnis dels joves

Al final de la pel·lícula, cada protagonista exposa el seu somni de futur. Jackson vol ser pilot d'aviació, Carlos vol ser veterinari, la seva germana vol ser mestra. Zahira i Samuel volen ser metges.

- a) Són assolibles, realistes?
- b) Són somnis egoistes o altruistes?
- c) Quin és el teu somni?
- d) Aquest somni també té en compte el benestar dels altres? Cal que els somnis siguin altruistes?

18. L'educació de les noies

Dels 793 milions d'analfabets al món (persones que no saben llegir ni escriure), dos terços són dones. Fins i tot avui dia, tot i les moltes lleis existents per a promoure la igualtat de gènere a l'escola, les dones continuen sent les principals víctimes de la manca d'educació. Segons la UNESCO, un infant la mare del qual sap llegir té un 50% més de probabilitats de sobreviure més enllà del seu cinquè any. Cada any addicional d'educació de la mare redueix la taxa de mortalitat infantil de 5 a 10%. A l'Àfrica subsahariana, si totes les nenes tinguessin accés a l'educació secundària, 1,8 milions d'infants podrien salvar-se.

PER QUÈ LES NENES NO VAN A ESCOLA O ABANDONEN ABANS?

- El 60% dels menors sense escolaritzar són nenes i en els entorns de pobresa tenen una major pressió social per abandonar els seus estudis.
- La majoria de nenes assumeix una càrrega extra respecte als seus germans: les tasques de tenir cura de la llar: cuidar els més petits, cuinar, rentar roba, anar a buscar aigua etc.
- En moltes cultures l'educació de les nenes té menys valor que la dels nens.
- En situacions de pobresa extrema les famílies prefereixen gastar en l'educació dels nens. Assumeixen que les nenes aprendran a casa el que els cal per portar una casa.

- La distància i les dificultats per arribar a l'escola fa que moltes nenes abandonin abans que els nens. Es pressuposa que una nena és més feble i està exposada a més perills que un nen.
- Algunes famílies veuen l'ambient de l'escola, en què les noies es relacionen amb els companys i mestres homes, com un risc per a la seu "valor matrimonial".
- En molts països l'edat mitjana de casament per les noies és entre els 14 i els 17 anys, per això moltes noies no arriben a l'educació secundària.

-Què en penses d'aquestes dades?

-A què creus que es deguda la diferència entre l'educació dels nois i de les noies?

-Què creus que hauria de passar per canviar això?

ELS VALORS QUE MOSTRA EL DOCUMENTAL

Al llarg de tot el documental, a més de descriure com és el camí dels protagonistes, hi podem descobrir una colla de valors més enllà de les anècdotes. S'hi poden trobar valors com el sentit de família, el respecte, la responsabilitat, l'ajuda i col·laboració, l'amor, la perseverança, la gratitud, l'esforç, etc.,

18. Fer un llistat dels valors que reconeixem, tot posant-hi noms i una vegada consensuats fer una graella comuna, tot exemplificant cadascun dels valors.

valor	exemplificació (personatges, moment...)

TREBALL FINAL: Com resumiries el que hem parlat aquest trimestre?

PROPOSTES.

Tria una d'aquestes propostes o proposa tu una nova:

- a) Busca una imatge en una revista i pega-la, fent un comentari sobre la relació que té amb el que hem fet a classe.
- b) Escriu un poema sobre el que hem fet a classe.
- c) Tria una cançó que t'agradi i canvia la lletra de la cançó perquè parli sobre el que hem fet a classe.
- d) Escriu una reflexió personal sobre algun dels temes que hem fet a classe.
- e) Escriu una història curta sobre els temes que hem fet a classe.
- f)....

CULTURA I VALORS ÈTICS. AVALUACIÓ

ALUMNE.....GRUP.....

1r ESO	valor			trimestre		
aspecte	1	2	3	1r	2n	3r
treball i actitud						
dossier	poques activitats realitzades	quasi totes les activitats realitzades o totes però sense bona presentació	totes les activitats realitzades i amb bona presentació			
actitud a classe	quasi sempre li costa molt seguir les normes	no sempre segueix les normes	normalment segueix les normes			
competències bàsiques						
Detectar aspectes ètics d'una situació donada (C4)	Detecta alguna vegada aspectes ètics d'una situació	Detecta sovint aspectes ètics d'una situació	Detecta molt sovint aspectes ètics d'una situació			
Mostrar actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences. (C5)	Identifica com a diferents les altres persones, cultures, opcions i creences.	Mostra normalment actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences.	Mostra sempre actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences.			
Fer intervencions pertinents a la qüestió sobre la qual es dialoga (C6)	Fa intervencions alguna vegada sobre la qüestió sobre la qual es dialoga	Sovint fa intervencions pertinents a la qüestió sobre la qual es dialoga	Molt sovint fa intervencions pertinents a la qüestió sobre la qual es dialoga			
Tenir disposició col·laboradora per treballar en grup a l'aula (C10)	Té poca disposició col·laboradora per treballar en grup a l'aula	Té disposició col·laboradora per treballar en grup a l'aula	Té molta disposició col·laboradora per treballar en grup a l'aula			
total						
qualificació						
menys de 6	Assoliment insuficient	entre 11 i 14	Assoliment notable (AN)			
entre 6 i 10	Assoliment suficient (AS)	entre 15 i 18	Assoliment excel·lent (AE)			